

Datum: 27 februari 2017
Sector/stafafdeling: SLZ/Beleid
Portefeuillehouder: Wethouder Borgonjen
Ontworpen door: D. Bosmans

Onderwerp:

Rapport transitieatlas Voortgezet Onderwijs VP

Samenvatting

De Transitieatlas is een interactief instrument dat regio's helpt de effecten van bevolkingstransitie (krimp) in beeld te brengen en met alle betrokken partijen hierover het gesprek aan te gaan. Het doel van de Transitieatlas is om aan de hand van scenario's inzicht te geven in de consequenties van bepaalde keuzen voor de optimalisering van het onderwijsaanbod op Voorne-Putten.

In de periode van september tot en met november 2016 is door Public Result, in samenspraak met gemeenten en schoolbesturen, de Transitieatlas VO uitgevoerd voor de regio Voorne -Putten.

Gevraagde beslissing college:

1. Kennisnemen van het rapport Transitieatlas Voortgezet Onderwijs VP;
2. De commissie Samenleving informeren.

Besluitvormingstraject

College	☒		14 maart 2017
Commissie BZM	☐		
Commissie Samenleving	☒	I	3 april 2017
Commissie Grondgebied	☐		
Raad	☐		

Onderwerp:

Rapport transitieatlas Voortgezet Onderwijs VP

---

1. Inleiding

De Transitieatlas is een interactief instrument dat regio's helpt de effecten van bevolkingstransitie (krimp) in beeld te brengen en met alle betrokken partijen hierover het gesprek aan te gaan.

Het doel van de Transitieatlas is om aan de hand van scenario's inzicht te geven in de consequenties van bepaalde keuzen voor de optimalisering van het onderwijsaanbod op Voorne-Putten.

Nadat een dergelijk rapport voor Primair Onderwijs opgesteld is, ontvangt u nu het rapport voor Voortgezet Onderwijs.

2. Beoogd effect

De raad is op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen in het VO op VP.

3. Argumenten Interactieve bijeenkomst

Tijdens de regionale interactieve bijeenkomst op 23 november jl. hebben de ca. 35 aanwezigen, variërend van gemeenteraadsleden, directies van het middelbaar beroepsonderwijs, afgevaardigden van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraden, het bedrijfsleven tot het maatschappelijk middenveld, zich gebogen over de problematiek rondom de leerlingending en toekomstbestendigheid van het voortgezet onderwijs op Voorne-Putten.

De noodzaak om met elkaar de toekomst van het voortgezet onderwijs te bespreken, vloeit voort uit de voorbeelden van het primair onderwijs. De leerlingending waar het primair onderwijs al enkele jaren mee te maken heeft, vindt komende jaren zijn weerslag in het voortgezet onderwijs.

Met behulp van de stemtablets en discussies hebben de aanwezigen hun normen en waarden hierop meegegeven en is er op die avond een beeld gevormd hoe de aanwezigen vinden dat de toekomstbestendigheid van het onderwijs gewaarborgd kan worden. Er zijn vragen gesteld over onder andere de aanvaardbare afstand van het bereiken van scholen, de leefbaarheid in een stad en de acceptabele opheffingsnorm.

Uitkomsten algemeen

De uitkomsten van het rapport dienen als bewustwording van de gevolgen die krimpend voortgezet onderwijs met zich meebrengt, maar toont tegelijkertijd manieren om die situatie het hoofd te bieden. Ook bevordert de Transitieatlas dat

alle partijen in een vroeg stadium bij het proces worden betrokken. Het is nadrukkelijk geen blauwdruk voor de regio.

- ✓ Een deel van de aanwezigen geeft aan dat de afstand tot een school van maximaal 10 kilometer aanvaardbaar is en volgens het merendeel zou het niet boven de 15 kilometer uit mogen komen. Al kunnen nieuwe vervoersmiddelen als de elektrische fiets grotere afstanden wellicht mogelijk maken.
- ✓ Een ideale school heeft volgens het merendeel van de aanwezigen een omvang tussen de 500 en 1.000 leerlingen. Kleinere scholen zouden beter zijn voor de veiligheid en de individuele aandacht voor het kind. Het aan kunnen bieden van alle sectoren en profielen geeft voor het merendeel van de aanwezigen toch de doorslag te kiezen voor een grotere omvang. Om bijvoorbeeld alle vier de havo profielen te kunnen bieden, heb je in de bovenbouw wel minimaal 4 klassen nodig per leerjaar.
- ✓ Voor de toekomst van het onderwijs is vooral de aansluiting op de arbeidsmarkt van groot belang volgens aanwezigen (45%). Hierbij wordt door aanwezigen wel onderscheid gemaakt naar onderwijsniveau. De aansluiting is volgens hen vooral van belang voor vmbo en mbo, maar minder van belang voor havo en vwo. Op dit moment zien aanwezigen nog een gat tussen onderwijs en arbeidsmarkt, voornamelijk veroorzaakt door onvoldoende aansluiting van vaardigheden van studenten op de arbeidsmarkt (24%) en doordat het onderwijs onvoldoende weet over ontwikkelingen in het bedrijfsleven (24%). Niet alleen weet het onderwijs onvoldoende over het bedrijfsleven, maar het bedrijfsleven zelf is ook onvoldoende betrokken bij het onderwijs (31%).
- ✓ Zwaartepunt voor de aanwezigen om leerlingen beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt ligt bij de brede oriëntatie en vormgeving (59%). Gesteld wordt dat de arbeidsmarkt van de toekomst nog onbekend is voor het onderwijs en het voortgezet onderwijs niet direct leidt tot de arbeidsmarkt. Een breed onderwijsaanbod maakt een regio aantrekkelijk en de toespitsing op de arbeidsmarkt is volgens enkele aanwezigen vooral van belang binnen vervolgonderwijs. Vaardigheden om zichzelf aan te blijven passen zouden voor leerlingen belangrijker zijn dan het volgen van specifieke vakken die voor de regio van belang zijn.
- ✓ Het merendeel van de aanwezigen ziet het niet meer kunnen aanbieden van alle onderwijsniveaus als grootste risico van de leerlingendaling. Het uitwisselen van afdelingen tussen scholen om een divers onderwijsaanbod te behouden is voor 52% van de aanwezigen een optie. Bestuurlijk opschalen zou volgens een deel van de aanwezigen het behouden van alle onderwijsniveaus kunnen vergemakkelijken. Dit is opvallend gezien het relatief lage aantal besturen dat het eiland kent (slechts 4, waarvan 2 besturen één school hebben binnen de regio). Voor het aanbieden van voortgezet onderwijs in de volle breedte zijn alle schoolbesturen tezamen verantwoordelijk volgens de meeste stemmers. Voor enkele aanwezigen levert dit wel een dilemma op: je wilt als regio alles blijven aanbieden, maar voor de kwaliteit van het onderwijs is het wellicht beter de focus te

leggen op dingen waar je als regio goed in bent, ook in relatie tot de aansluiting op de arbeidsmarkt.

- ✓ De samenwerking tussen scholen onderling en tussen scholen en bedrijfsleven is dus van belang voor het behouden van een breed en toekomstbestendig onderwijsaanbod dat goed aansluit op de (regionale) arbeidsmarkt. Dit is ook van toepassing voor het bieden van een breed aanbod techniekonderwijs in de regio. Scholen werken al samen en maken zelf ook de verbinding met het bedrijfsleven. Binnen de regio begint volgens aanwezigen de samenwerking tussen VO-scholen zijn vruchten af te werpen. Er wordt gepraat over het gezamenlijk opzetten van een technische afdeling, het regelen van stageplekken binnen de regio en het afstemmen van bedrijfsbezoeken. Toch spelen onderlinge concurrentie (47%) en regelgeving (28%) een belemmerende rol. Tijdens de avond wordt door onderwijspartijen de bereidheid getoond met elkaar het diverse aanbod in stand te houden. Daarbij geven partijen wel te kennen dat ze hulp nodig hebben in deze processen, omdat men niet precies weet hoe dit vorm te geven in relatie tot wet- en regelgeving.

Scenario's

In de Transitieatlas wordt een 2tal scenario's benoemd:

1. Minimale schaalgrootte per schoolsoort

De uitgangspunten bij dit scenario zijn:

- Schoolgrootte bovenbouw in 2025

336 VWO leerlingen

224 Havo leerlingen

200 Mavo leerlingen

160 Vmbo bb/kb leerlingen

- Maximaal aantal afdelingen in de regio

2. Minimale schaalgrootte per scholengemeenschap; het hanteren van de minima kan ook vorm krijgen langs de lijn van scholengemeenschappen.

De uitgangspunten bij dit scenario zijn:

- Schoolgrootte bovenbouw in 2025

336 VWO leerlingen

224 Havo leerlingen

200 Mavo leerlingen

160 Vmbo bb/kb leerlingen

- Met het toenemen van het aantal afdelingen kan de druk worden gespreid en kan een school de grootte onderling compenseren.
- Bij twee afdelingen per school is daardoor slechts 85% van de kritische massa benodigd, bij 3 afdelingen 80% en bij 4 afdelingen 75%

Wat betekenen de scenario's voor de gemeente Brielle

Ad1.

- ✓ Zowel in Brielle als in Spijkenisse zijn op dit moment 2 vmbo bb/kb afdelingen. Deze kunnen blijven bestaan als de leerlingen evenredig verdeeld worden. Samenwerking is dan noodzakelijk

- ✓ Het is mogelijk om in alle kernen vmbo-t onderwijs te behouden. Voor Brielle betekent dit wel een samenwerking tussen de 3 scholen.
- ✓ De regio kent op dit moment 5 havo afdelingen. Volgens de prognoses zijn er voldoende leerlingen om deze afdelingen in stand te houden. Echter, wordt in Brielle de 224 leerlingen niet gehaald. Dit betekent dat het Havo onderwijs in Brielle onder druk komt te staan.
- ✓ Naar verwachting is in 2025 draagvlak voor 3 afdelingen VWO. Net als bij HAVO komt de afdeling VWO onder druk te staan.

Ad2.

- ✓ De gemeente Brielle heeft bij het hanteren van dit scenario ruimte voor 2 scholen vmbo bb/kb en vmbo-t. Door de mogelijkheid tot compensatie zou een van de scholen uit kunnen breiden met een HAVO afdeling. Voor Vwo zouden leerlingen verder moeten reizen.

Voor beide scenario's geldt dat door daling van het aantal leerlingen, in alle gemeenten sprake zal zijn van een overschot aan onderwijsvastgoed. Lokalen komen leeg te staan en sportvelden en sportzalen zullen minder gebruikt worden.

In 2017 worden de leerlingenprognoses voor Brielle opgesteld. U wordt t.z.t geïnformeerd over deze uitkomsten.

Reeds ingezette projecten

- ✓ OnOvOn: project om de samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs te bevorderen.
- ✓ Technet kring: scholen en bedrijven werken nauw samen met als doel technisch onderwijs voor meer leerlingen aantrekkelijk te maken.

4. Draagvlak en risico's

N.v.t.

5. Aanpak / uitvoering

Het rapport biedt de besturen van het voortgezet onderwijs, lokale partners en gemeenten:

- Handvaten voor (een continuering van) de dialoog binnen gemeenten, tussen gemeenten onderling, het onderwijsveld en het maatschappelijk middenveld;
- Transparante data voor alle actoren als onderlegger voor regionale en lokale onderwijshuisvestingszaken;
- Scenario's of mogelijke oplossingsrichtingen waarin op lokaal en regionaal schaalniveau kansen worden geboden voor optimalisatie, kwaliteitsverbetering en kostenbesparing.

6. Communicatie

Informereren van de commissie Samenleving, waarna het rapport gedeeld wordt met de directeurs scholen Voortgezet Onderwijs.

7. Organisatorische en/of personele aspecten

N.v.t.

8. Juridische aspecten

N.v.t.

9. Kosten, baten en dekking

N.v.t.

Bijlage(n):

- rapport Transitieatlas Voortgezet Onderwijs VP

bijlagen meezenden